

De uilendoders

KAREN MAITLAND

De vliegendooders

Vertaald uit het Engels door Patricia Piolon

Historische thriller

Uitgeverij De Vliegende Hollander

Uitgeverij De Vliegende Hollander stelt alles in het werk om op milieuvriendelijke en duurzame wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van dit boek is gebruik gemaakt van papier met het FSC-kenmerk. Dit kenmerk garandeert dat het hout, of de houtvezel waarvan het product is gemaakt, afkomstig is van ecologisch en sociaal verantwoord bosbeheer.

Copyright © Karen Maitland
Copyright Nederlandse vertaling © 2009
Patricia Piolon en Uitgeverij De Vliegende Hollander
Oorspronkelijk uitgegeven door Michael Joseph, an imprint of Penguin Books
Oorspronkelijke titel *The Owl Killers*
Vormgeving binnenwerk Perfect Service
Omslagontwerp © Jon Gray – Wil Immink Design

ISBN 978 90 495 0054 2
NUR 305

En zeg Jovijn, de trotse,
Dat nimmer zijn macht de uwe ontliiep.
Dat het angst was die de goden dezer wereld schiep.
Ben Jonson, Engels Dramaturg. Sejanus (1603)

We kennen onze eigen kracht pas als het kwaad dezer wereld ons belaagt.
Mechthild van Maagdenburg, Begijn, 1230-1270.

De spelers

HET BEGIJNHOF

MARTHA DIENARES – Vlaamse overste van de begijnen.

MARTHA HEELMEESTERES – Oude heelmesteres, beste vriendin van Martha Dienares.

MARTHA KOOPVROUW – Handelsvrouw van het begijnhof; heeft een scherpe tong.

MARTHA POORTWACHTSTER – Stugge begijn uit de streek.

MARTHA KOKKIN – Vlaamse kokkin.

BEATRICE – Vlaamse begijn.

PEGA – Begijn uit de streek, reuzin en ex-prostitutee.

CATHERINE – Begijn uit de streek; tiener.

DE HOFSTEDE

AGATHA/OSMANNA – De jongste van de drie dochters van Robert D'Acaster.

ROBERT D'ACASTER – Heer van de hofstede, vader van Agatha en haar oudere tweelingzusters, Anne en Edith.

PHILLIP D'ACASTER – Neef en rentmeester van Lord Robert.

HET DORP ULEWIC

VADER ULFRID – Parochiepriester.

GILES – Lijfeigene; woont bij zijn oude moeder, Ellen.

JOHN – Dorpssmid.

LETTICE – Oude weduwe en de roddelaarster van het dorp.
ALDITH – Moeder van de kleine Oliver.

EERSTE FAMILIE –

PISPOEL – Dorpskind.
WILLIAM – Gemene grote broer van Pispoel.
ALAN – Vader van Pispoel en William.

TWEEDE FAMILIE –

RALPH – Vader van Marion en haar twee broers.
JOAN – Ralphs echtgenote.

BUITENSTAANDERS

OUDE GWENITH – Plaatselijke witvrouw.
GUDRUN – Kleindochter van Oude Gwenith.
ANDREW – Jonge kluizenaarster.
FRANCISCAANSE PATER – Vriend en beschermer van de kluizenaarster Andrew.
BISSCHOPPELIJKE COMMISSARIS – Afgezant van de Bisschop van Norwich.
HILARY – Geliefde van vader Ulfrid.

Anno Domini 1321 – Proloog

Giles wist dat ze hem vroeg of laat zouden komen halen. Hij wist niet waar of wanneer, hij wist niet wat zijn straf zou zijn, maar dát hij gestraft zou worden, was zeker. Ze hadden in het holst van de nacht een dode uil voor zijn voordeur gelegd. Hij had niets gehoord; je hoorde ze nooit. Maar toen hij bij dageraad zijn huisje verliet om op het land van de hofstede te gaan werken, had hij het kadaver gevonden, doorweekt van de regen die die nacht was gevallen. Het was hun teken, hun waarschuwing.

Hij had de uil snel begraven voordat zijn moeder hem zou ontdekken. Hij wilde niet dat ze zou weten wat er dreigde. Ze was te oud en te zwak, had in haar leven al te veel tragiek meegemaakt; dit zou haar teveel worden. En sinds die dag had hij gewacht. Hij wachtte op de kap die over zijn hoofd zou worden getrokken als hij tegen een boom stond te plassen, wachtte op de staf die op zijn hoofd zou neerkomen als hij het pad afliep, wachtte de nacht af dat hij uit zijn bed zou worden gesleurd. Ze konden hem opwachten in het woud, in de taveerne of in de kerk. Ze konden vroeg in de ochtend komen, of 's avonds, of midden op de dag. Hoe je ook op je hoede was, de Uilenmeesters zouden je vinden, waar of wanneer dan ook. Het enige dat je kon doen was wachten.

En ja, natuurlijk had hij erover gedacht om weg te lopen. Meer dan eens had hij op het punt gestaan te vluchten. Maar een lijfeigene mocht niet weg zonder toestemming van zijn heer, en zelfs al zou hij er op de een of andere wonderbaarlijke wijze in slagen om een stad te bereiken en zich daar een jaar lang te verschuilen totdat hij een vrij man was, dan nog wist hij dat ze wraak zouden nemen op zijn moeder. En als zij het niet deden zou lord D'Acaster het wel doen.

En toch – het was ondertussen weken geleden dat de dode uil bij zijn

deur was achtergelaten, en als de zon scheen kon hij zichzelf er soms van overtuigen dat de Uilenmeesters toch niet zouden komen. Hij wist dat het dwaas was geweest om met de meid naar bed te gaan nadat D'Acaster haar hand aan een ander had beloofd. Maar het meisje was inmiddels getrouwd, en sinds die tijd hadden ze elkaar niet meer gezien. Was hij zo dan niet genoeg gestraft? Hij probeerde zichzelf wijs te maken dat de Uilenmeesters tevreden zouden zijn gesteld, maar in de lange nachtelijke uren, als hij klaarwakker in het donker lag en verstijfde bij elk geluid, wist hij diep vanbinnen dat het niet genoeg zou zijn.

En nu, vannacht, waren ze eindelijk gekomen. Ze waren de kleine kamer binnengedrongen, hun gezichten bedekt met gevederde uilenmaskers en hun kleding verborgen onder lange bruine mantels. Eén ogenblik voelde hij zich bijna opgelucht dat ze er eindelijk een einde aan kwamen maken, maar toen werd hij gegrepen door een blinde angst en kostte het hem al zijn zelfbeheersing om niet op zijn knieën te zinken en om genade te smeken.

Zijn moeder stond voor hem en probeerde hem met haar lichaam te beschermen, net zoals ze vroeger, toen hij klein was, zo vaak tussen hem en zijn woeste vader had gestaan. In die tijd was hij altijd achter haar rokken in elkaar gedoken, maar nu duwde hij haar zachtjes opzij. Het was beter dat hij dat deed. Hij kon het met tederheid doen; zij zouden niet zacht zijn, en hij wilde haar oude botten niet horen breken. Het was al erg genoeg om haar nu te horen snikken.

‘Alstublieft heren, neem hem toch alstublieft niet mee. Ik heb niemand anders. Zonder hem zal ik verhongeren. O hemel, heb toch genade... Neem mij in zijn plaats. Doe met mij wat u wil, maar doe hem toch geen pijn, ik smeed het u.’ Haar kromme, gezwollen vingers grepen Giles’ mouw, alsof ze hem daadwerkelijk aan hun greep wilde ontrukken.

‘Maak je geen zorgen, vrouw. We hebben hem alleen maar even nodig voor een kleine taak. Hij krijgt de gelegenheid om zijn lieve oude moeder trots te maken.’

De oude vrouw staarde wild van de een naar de ander en probeerde te ontdekken welke van de boven haar uittorende mannen had gesproken, maar hun monden zaten verborgen achter hun maskers en hun stemmen waren vervormd. Met een uiterste krachtsinspanning wrong ze zich tussen Giles en de Uilenmeester die hem beet had, maar de man haalde uit en sloeg de oude vrouw zo hard op haar mond dat ze

tegen het vitselwerk van de muur smakte.

Giles rukte zich los en rende naar haar toe. Hij knielde naast haar neer en steunde met zijn hand tegen de muur om haar met zijn eigen lichaam te beschermen.

‘Is dit jullie eeuwenoude gerechtigheid?’ vroeg hij. ‘Weerloze vrouwen slaan?’

Te laat zag hij de flits van metaal. Een scherpe ijzeren klauw beet in zijn hand en nagelde hem vast aan de muur. Hij schreeuwde. Het bloed stroomde langs zijn pols en drupte in zijn moeders schoot. Van diep tussen de veren van de uilenmaskers keken vier paar ogen onbewogen toe hoe hij kronkelde en snikte.

Eindelijk wrikte een van de Uilenmeesters de klauw uit de muur. Hij trok Giles overeind. ‘De volgende keer zijn het je ogen, knaap. En dan zul je niet meer kunnen zien waar je geraakt zal worden.’

Giles liet zich bevend van pijn naar de lage deur leiden.

‘Morgen, tijdens de meimarkt, zul je je zoon terugzien, vrouw. Hij wordt zelfs het middelpunt van het feest. En nu terug naar je bed. Als ik jou was zou ik mijn deur maar dichthouden, en mijn mond ook.’

Giles wist dat het overbodig was om zijn moeder te zeggen dat ze haar mond moest houden. Dat wist iedereen in de streek. Terwijl ze hem naar buiten sleepten, het donker in, keek hij nog eenmaal naar haar om. Ze stond in het zwakke gelige licht van een enkele bieskaars, haar hand over haar mond geslagen. De tranen stroomden over haar gerimpelde wangen. Zelfs treuren moest ze in stilte. En ook al bad Giles, vuriger dan hij ooit had gedaan, om een wonder dat hem zou redden, diep vanbinnen zei een wanhopige stem dat wonderen niet bestonden, niet voor hem, niet in Ulewic.

De laatste avond voor de meimaand, 1321 – Eerste nacht van Beltane

De vuren van Bel worden aangestoken. Op deze avond werpt de oeroude blauwe ijsgodin Cailleach Bhear, de oude vrouw van het duister die regeert van Samhain tot Beltane, haar staf onder een hulststruik en verandert ze in steen.

Beatrice

Ik dacht dat ik vannacht in het grote woud een man hoorde sterven, maar nu ben ik daar niet meer zo zeker van; misschien hoorde ik een dode weer tot leven komen. Ik kon hem horen smeken en krijsen, maar hij vroeg niet om genade. Hij had de dood uitgedaagd tot een worsteling. Hij had zijn hoofd in zijn nek gegooid en geëist dat hij zou lijden, alsof hij wilde dat de demonen hem naar de diepten van de hel zouden slepen. Als hij inderdaad menselijk was, moet hij waanzinnig zijn geweest. Mensen die te lang naar de maan kijken, kunnen gek worden, wist je dat? En vannacht was de maan vol en rond als de buik van een zwangere vrouw. Dan moet je het meest op je hoede zijn.

Ik kan de andere vrouwen nooit vertellen wat ik heb gezien, zelfs Pega niet. Hoe zou ik hen kunnen uitleggen wat ik rond middernacht moederziel alleen in het woud aan het doen was? Ik ben niet maanziek, als je dat misschien denkt. In tegenstelling tot die dolleman was ik het woud niet ingegaan omdat ik de dood zocht, al wist ik maar al te goed welke gevaren er op de loer lagen. God mag weten hoeveel bloeddorstige wezens daar rondsluipen tussen de eeuwenoude bomen. Giftige adders, wilde zwijnen, woeste wolven, zelfs een bronstig hert kan je einde betekenen. En alsof dat nog niet verschrikkelijk genoeg is, zitten er ook nog eens beurzensnijders en vogelvrijen klaar om een einde te maken aan het leven van elke vreemdeling die hun domein betreedt.

Pega, die toch groter is dan alle mannen die ik ken, zet geen voet in het woud als het donker is. Geen enkele vrouw in het dorp, trouwens. Ze zeggen dat de hongerige geesten er als nevel tussen het gebladerte hangen en je verslinden als je een plek betreedt waar ooit iemand is gestorven. En in de voorbije eeuwen moeten er honderden mensen in de bossen zijn gestorven zonder dat iemand weet waar.

Dus denk je dat ik geen angst voelde die nacht? Ik kan je wel vertellen dat ik al mijn moed bij elkaar had moeten schrapen, maar wat kon ik anders? Kindertjes-in-den-pot moest worden geplukt bij het licht van een zwangere maan, want alleen dan heeft het de kracht om de vruchtbaarheid van een vrouw te doen weerkeren. Ik durfde er niet om te vragen in onze ziekenzaal. We leven celibatair, dat is de regel, en waarom zou een celibataire vrouw haar schoot weer tot leven willen wekken? Maar ik moet, ik kan niet anders.

De maan scheen geel en rond boven de boomtoppen, en in het licht versteenden de bewegingloze takken en bladeren tot verbleekt gebeente. Elke piep of kreet die ik hoorde deed het bloed in mijn aderen stollen, maar ik dwong mezelf dieper en dieper het woud in. Ik kon niet met lege handen terugkeren. Kindertjes-in-den-pot is altijd moeilijk te vinden, zowel bij zonlicht als bij maanlicht. Duivelsstokje, noemt Pega het. Het groeit het liefst in de donkere, vochtige holtes tussen de boomwortels, waar je zijn gevlekte bladeren nauwelijks van de omgeving kunt onderscheiden.

Ik wist dat ik in de buurt van de rivier moest zijn; ik kon het water over de rotsen horen donderen. Ik keerde om, want ik wist dat ik het kruid niet bij de waterrand zou vinden; het groeide meer in de schaduw, dieper in het woud. En opeens zag ik het, alsof de maan zelf het gebladerde met haar witte vingers opzij had geduwd en me de bleke stengel had aangewezen. Ik knielde in de vochtige aarde en tastte al naar mijn mes om de wortels uit te graven toen ik opeens een nieuw geluid hoorde. Dit was niet het geknor van een dier. Dit was een mannenstem.

Mijn hard klopte als een bezetene. Ik kwam zo snel ik kon overeind. Met mijn rug ter bescherming tegen een ruwe boomstam gedrukt en mijn mes stevig in mijn hand geklemd keek ik om me heen, zoekend waar de stem vandaan kwam. Ik zag niemand. Zouden de hongerige geesten je dan toespreken voor ze je overvielen?

Zo zacht mogelijk liep ik weg bij de plek waar ik het geluid had gehoord. Ik hield mijn adem in en luisterde of ik werd gevolgd, maar ik hoorde geen voetstappen. Misschien had de stem alleen in mijn hoofd gezeten. Stilletjes sloop ik verder, biddend dat ik mezelf niet zou verraden door een dode tak te doen knappen of te struikelen.

Ik kwam bij de rand van een open plek. De grond voor mijn voeten leek een meer van kwikzilver. In het midden stond een grote holle eik, zo enorm groot dat er wel zes of meer mannen nodig zouden zijn om de stam te omvatten. De holte in de stam was donker als het graf, want

zelfs al leek de stam bovenin open te zijn, er scheen geen enkele manestraal naar binnen.

Opeens hoorde ik ergens voor me weer de stem. Ik had van het gevaar weg willen vluchten, maar was er regelrecht naartoe gelopen.

‘Het bloed van het witte hert vergiet ik voor Yandil, heer van de onderwereld.

Laat het zijn als mijn bloed. Drink.’

De stem galmde door de stilte, slechts een paar meter bij me vandaan, maar de open plek lag er verlaten bij. Ondanks de kille nacht kleefden mijn handen van het zweet, en mijn hard klopte zo verschrikkelijk hard dat ik vreesde dat het uit mijn borst zou springen. Ik wilde wegrennen, maar was te bang om ontdekt te worden.

‘Het vlees van het witte hert ontbloot ik voor Taranis, heer van dit woud.

Laat het zijn als mijn vlees. Eet.’

Ik klampte me bevend vast aan een boom, wetende dat mijn benen het zouden begeven als ik losliet. Toen zag ik iets bewegen. Een donkere schaduw kroop in mijn richting over de zilvergrijze grond, en het was geen mens. Uit zijn borst groeiden een lange, smalle snuit en twee vertakte hoorns, en op zijn rug zwiepten vier of vijf lange staarten. De schaduw leek recht op me af te glijden. Hij werd langer en langer en strekte zijn klauwen al naar me uit. Ik kneep mijn ogen dicht en probeerde niet te schreeuwen.

‘De geest van het witte hert offer ik aan Rantipole, heer van de lucht.

Laat hem zijn als mijn geest. Verslind hem.’

Ik deed mijn ogen open, nog steeds aan de grond genageld. Het wezen stond recht voor de opening van de holle eik. Het had zijn rug naar me toe, en nu, in het licht van de volle maan, werd me eindelijk duidelijk wat ik precies zag. Het was geen monster. Het was een grote, stevig gebouwde man. Over zijn schouder hing de huid van een hert, met het hoofd en het gewei er nog aan. Het beest was nog maar net gedood, en in de kilte van de nachtlucht sloeg de hitte nog van de huid. Ik kon het natte bloed in het licht van de sterren zien glimmen. Ik kon het ruiken.

‘Ik sta voor de toegangspoort van de drie werelden. Geef me toestemming om binnen te treden. Ka!’

De man trok de kap van zijn hoofd en gooide hem terzijde. Toen hield hij de kop van het hert omhoog en zette hij hem op zijn eigen hoofd. Het bloed drupte langs zijn haar en over zijn gezicht. Hij greep

de beide zijden van de huid en sloeg de dampende huid als een mantel om zich heen. Toen hij het hoofd hief, stiet het gewei omhoog, als een uitdaging voor de maan.

‘Taranis, verwoester, hoort mij aan. Er is u en uw dienaren een groot onrecht aangedaan. Ooit heerste het wezen dat u had gemaakt, uw schepping van wanhoop en duisternis, over dit oord. Deze vallei was naar hem genoemd. Uw demon zaaide dood en verderf onder allen die het bij leven waagden u niet te gehoorzamen, en kwelde hen na hun dood. Iedereen vreesde hem, en in deze vrees wendde men zich tot u, en tot ons, uw dienaren. Maar een eeuw geleden, op de avond van Samhain, kwamen de vrouwen tot voor deze poort. Ze konden uw demon niet doden, maar ze stuurden hem naar de tijd van de schemer, de plaats der schaduwen, waar de jaren niet werden geteld en de maanden naamloos voorbij vloten.

Vannacht ga ik door de poort, op zoek naar de kennis om de demon terug te roepen. Anderen voor mij hebben het gewaagd om de huid van het hert om te slaan, maar zij gingen ten onder voordat de haan had gekraaid, want ze waren niet sterk genoeg om uw proef te doorstaan, en u strafte hen voor hun zwakheid.

Vannacht sterft de oude heks Cailleach. Vannacht wordt Cernunnos, de heer van de vruchtbaarheid, geboren. Ik heb gejaagd. Ik heb gedood. Ik heb zijn symbool en zijn kracht genomen. Zoals hij deze nacht wordt herboren, zo zal ik herboren worden.’

De man hief zijn gespierde armen in de lucht, balde zijn vuisten, en brulde tot de sterren.

‘Taranis, heer van de nacht, schenk mij de kennis om uw schepping op te roepen, de macht om hem aan mij te ontbieden, en de kracht om dat wat uit het duister rijst te beheersen! Ka!’

De man boog het hoofd en dook toen met één snelle sprong in de zwarte holte van de grote eik.

Ik staarde naar de plek waar hij had gestaan, te ontzet om me te verroeren. Stilte vulde weer de open plek. De bomen huiverden en hielden hun adem in. Plotseling sloeg de paniek toe en zette ik het op een lopen. Mijn benen trilden zo dat rennen onmogelijk was, en ik was dan ook nog maar een paar wankele stappen van de plek verwijderd toen ik achter me een luid geruis hoorde, alsof er opeens een harde windvlaag door de droge bladeren joeg. Maar er was geen wind. Ik kon het niet helpen, ik moest me omdraaien. Ik moest zien wat er achter me gebeurde.

De open plek baadde nog steeds in het spookachtige licht, maar was niet langer stil en verlaten. Overal waar ik keek deinde de grond op en neer. Aarde en jonge plantjes werden omhoog gedrukt, alsof duizenden mollen zich tegelijk een weg naar de oppervlakte baanden. Hoger en hoger werden de aardehopen, tot ze openbarstten en een stroom van insecten zich naar buiten stortte: kevers, wormen, duizendpoten, volgevreten spinnen, grote witte maden, alle schepsels die leefden van de doden kropen uit de grond, het maanlicht in.

Elk stukje grond krioelde van de insecten, en allemaal kropen ze naar de grote eik. De vleugels van de kevers klikten en tjrpten terwijl ze over de stam naar het gapende donker stroomden. Binnen hoorde ik de man naar adem snakken toen de eerste insecten zijn ligplaats bereikten.

Maar terwijl de enorme golf insecten over de boombast het hol in kroop, maakte zijn gekerm plaats voor een schreeuw van pijn en verzet.

‘Ik schenk mijn bloed, Yandil. Ik schenk u mijn... bloed!’

En diep in de donkere krochten van de boom sloeg zijn stem over in een ijselijk gekrijs, alsof het grafgebroed zich op hem stortte en zijn levende vlees aanvrat tot op het bot.